

BITIONOL (ACTAMER) — NOWY LEK W TASIEMCZYCY *

SEWERYN KALISZEWICZ, EWA SWIEŻAWSKA, JÓZEF W. GROTT

Oddział Wewnętrzny B Szpitala im. dra E. Sonenberga, Łódź

Doniesienie wstępne

Powodem naszego zainteresowania się bitionolem** była wzmianka w piśmiennictwie angielskim o tym, że M. Yokogawa, H. Yoshimura i T. Okura w 1962 r. ogłosili po japońsku wyniki swych badań nad skutecznością bitionolu w leczeniu tasiemczy (T. saginata). Z angielskiego streszczenia ich pracy wynika, że bitionol przeciw tasiemcom u zwierząt jako pierwszy zastosował Sawada w 1957 r.

Doniesienie wyżej wymienionych autorów dotyczy leczenia bitionolem sześciu osób zarażonych tasiemcem nieuzbrojonym. Lek stosowano doustnie na czczo w 2 dawkach w odstępie półgodzinnym (40-60 mg/kg wagi ciała). W trzy godziny po przyjęciu drugiej dawki leku podano środek przeczyszczający, natrium sulfuricum.

U wszystkich 6 leczonych w ciągu 24 godzin pasożyt został w całości wydalonny z kałem, ale bez skoleksu. Stwierdzono natomiast, że progłotydy położone w pobliżu skoleksu wykazywały dużą destrukcję i zmiany degeneracyjne. U żadnego z chorych leczonych tym sposobem w ciągu 3 do 12 miesięcznych obserwacji nie stwierdzono ani jaj pasożytów, ani członów w kale. Jako uboczne objawy podczas leczenia bitionolem zaobserwowano występowanie biegunek, nudności, czasami bóle w jamie brzusznej. Objawy te nie były zbyt nasilone i szybko ustępowały.

* Według referatu wygłoszonego w dniu 25 I 1967 r. na posiedzeniu naukowym Oddziału Łódzkiego Pol. Tow. Parazytol.

** Actamer = bithionol-2,2'thiobis (4,6 dichlorophenol). Jest to preparat wytwarzany przez Zakłady The Hilton-Davis Chemical Co. (Cincinnati, Ohio, USA). Powyższym Zakładom na tym miejscu składamy podziękowanie za Actamer ofiarowany do badań oraz za nadesłane piśmiennictwo.

W konkluzji autorzy uważają, że bitionol może oddać duże usługi w leczeniu tasiemczyc.

Z innych danych, które udało nam się później uzyskać, wynika, że w 1959 r. Kondo i Sawada ogłosili swoje badania nad przeciwpasożytniczymi właściwościami bitionolu w stosunku do niektórych tasiemczyc u kurcząt. Bitionol w dawkach od 150 do 300 mg/kg wagi uwalniał kurczęta od robaków w 70% przypadków. Następnie Enzie i Colgliazier w 1960 r. wykazali, że bitionol jest skuteczny w leczeniu tasiemczyc u kotów i psów, i to podany w jednorazowej dawce od 50 do 100 mg/kg wagi. Według Fukui (1960) oraz Podgorny'ego (1963) bitionol jest skuteczny przeciwko niektórym tasiemcom u owiec. Z prac innych autorów wynika, że lek ten jest również skuteczny przeciw *Diphyllbothrium latum*, natomiast nie jest skuteczny przeciw robakom obłym. Poza tym, jak sami mogliśmy się przekonać, bitionol okazał się skuteczny w przypadku zarażenia motylicą wątrobową [6].

Badania własne

Leczyliśmy pięć osób w wieku od 22 do 60 lat, zarażonych tasiemcem nieuzbrojonym; 3 mężczyzn i 2 kobiety. Okres zarażenia trwał od miesiąca do roku. Ze skarg zgłaszanych przez chorych na czoło wysuwało się odchodzenie z kałem członów tasiemca oraz dolegliwości ze strony przewodu pokarmowego: skłonność do biegunek i zaparc, uczucie wzdęcia i niesmaku, odbijania, a nawet nudności. U dwóch chorych okresowo pojawiały się niezbyt intensywne bóle w nadbrzuszu lub w całej jamie brzusznej, nierzadko połączone z obfitym oddawaniem gazów lub wolnych stolców. Tylko w jednym przypadku stwierdzono zwiększoną eozynofilię. Wyniki innych badań pracownianych okazały się prawidłowe.

Leczono chorych bitionolem (Actamer) w dwóch dawkach po 1,5 g w odstępach półgodzinnych, popijanych porcją wody Vichy. W trzy godziny po ostatniej dawce leku podawano chorym rozczyn z łyżki stołowej natrium sulfuricum w 400 ml ciepłej wody. W ciągu 24 godzin po przyjęciu bitionolu następowało zwykle wydalenie pasożyta, ale bez skoleksu, podobnie jak w badaniach japońskich. Z objawów ubocznych zaobserwowano tylko u jednego chorego bóle w nadbrzuszu oraz lekkie zaburzenia trawienne. Pozostali zniesli lek zupełnie dobrze.

U dwóch chorych, według ich relacji, po upływie trzech miesięcy od przeprowadzonego leczenia bitionolem, pojawiły się ponownie członki tasiemca w kale. W jednym przypadku chora odmówiła przybycia na przebadanie i ewentualne dalsze leczenie, zaś drugi chory przybył na oddział, gdzie po stwierdzeniu nawrotu choroby, przeprowadzono po-

wtórne leczenie, podając bitionol w zwiększonej dawce, tj. 2 razy po 2 g w odstępie półgodziennym. Objawów ubocznych nie było. U tego chorego po ostatecznym usunięciu tasiemca nastąpiła znaczna poprawa ogólnego stanu zdrowia i w ciągu dalszej siedmiomiesięcznej obserwacji nawrotu nie stwierdzono.

W przeprowadzonych przez nas badaniach bitionol — okazał się bardzo skutecznym i dobrze tolerowanym lekiem przeciw tasiemczycy. Na pięć osób leczonych przez nas bitionolem u czterech uzyskano wyleczenie, u trzech po jednej kuracji, zaś u jednego chorego po dwóch. Tylko w jednym przypadku, wskutek odmowy chorej, nie można było przeprowadzić kontrolnych badań, aby stwierdzić, czy nastąpił nawrót choroby. W trzech przypadkach skutecznie wyleczonych po jednej kuracji bitionolem chorzy byli kontrolowani w okresie od 8 do 12 miesięcy, a chory po drugiej kuracji przez 7 miesięcy.

Ogólnie biorąc, bitionol okazał się bardzo skutecznym lekiem przeciw *Taenia saginata*. Wobec tego konieczne jest sprawdzenie jego skuteczności przeciw tasiemczycy na większym materiale klinicznym oraz opracowanie optymalnych dawek — tym bardziej że bitionol z powodzeniem może być syntetyzowany w kraju.

Otrzymano 21 V 1967

Adres autora:

Łódź, Srebrzyńska 51 blok 33

LITERATURA

1. Enzie, F. D., Colglazier, M. L.: Preliminary trials with bithionol against tapeworm infections in cats, dogs, sheeps and chickens. — *Amer. J. Vet. Res.*, 83: 628, 1960.
2. Fukui, M.: Studies on *Monezia expansa* and its intermediate host. V. Removal of sheep tapeworms, *M. expansa* and *M. benedeni* with bithionol and dichlorophen. — *J. Jap. Vet. Med. Assoc.*, 13: 294, 1960.
3. Jokogawa, M., Yoshimura, H., Okurasi: The treatment of *Taenia saginata* with bithionol. — *Jap. J. of Parasit.*, 11: 39-44, 1962 (tekst japoński; streszczenie angielskie w *Trop. Dis. Bull.* 60: 50, 1963).
4. Kondo, T., Sawada, J.: Experiments on the removal of chicken tapeworms with a preparation of phenothiazine, piperazine and bithionol. — *J. Jap. Vet. Med. Ass.*, 12: 203, 1959.
5. Podgorny, V. R.: New drugs for the control of *Monezia* infection in sheep. — *Mater. Konf. Probl. Gel'mint.* — Samarkand: *Uzbek. nauchnoissled. Vet. Inst.*, 87-89, 1963. (Tekst rosyjski).
6. Świeżawska, E., Kaliszewicz, S. Grott, J. W.: Bithionol (Actamer) jako skuteczny lek przeciw motylicy wątrobowej (*Fasciola hepatica*). — *Wiad. Parazytol.*, 13, 6, 1967.

BITHIONOL (ACTAMER) — A NEW DRUG IN TAENIASIS

by

S. KALISZEWICZ, E. ŚWIEŻAWSKA, J. W. GROTT

Five patients infected with *Taenia saginata* were treated successfully with Bithionol (Actamer). In all of them a 1-day therapeutic course resulted in the parasite exmission within 24-hour period. In 3 patients, a 1-day course was sufficient to bring about a complete cure; in one case two courses were necessary, and one patient refused to come for follow-up examination or eventual repetition of the treatment. The drug tolerance was good.